

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA VE GAZETECİLİKTE MANİPÜLASYON

Dr. A. Selçuk Tuna



İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA VE GAZETECİLİKTE MANİPÜLASYON

Dr. A. Selçuk Tuna

Yayın No.: 1508
ISBN: 978-625-398-338-3
E-ISBN: 978-625-398-337-6
Basım Sayısı: 1. Basım, Mart 2023

© Copyright 2023, NOBEL BİLİMSEL ESERLER SERTİFİKA NO.: 20779

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.

Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren işe uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

"NOBEL BİLİMSEL ESERLER" bir Nobel Akademik Yayıncılık markasıdır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Furkan Mülayim -furkan@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Mine Metin -mine@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Mervin Selda Adal -mervin@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Asiltürk -mehtap@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Tuna, A. Selçuk.

İkinci Dünya Savaşı'nda ve Gazetecilikte Manipülasyon / A. Selçuk Tuna

1. Basım, VI + 626 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-398-338-3

E-ISBN: 978-625-398-337-6

1. Gazetecilik 2. Manipülasyon 3. İletişim

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

Sipariş: siparis@nobelyayin.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan, Nezih, Odak, Pandora, Prefix, Remzi

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No.: 46519

Beştepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

ÖN SÖZ

“2. Dünya Savaşı’nda ve Gazetecilikte Manipülasyon” başlıklı doktora tezimin temel amacı, insanlığı bu büyük savaşa götüren başlangıç konularını ve bitiş sonrasında gelişmeleri de inceleyerek bu savaş döneminde medyanın ve gazeteciliğin rolünü manipülasyon açısından değerlendirmektir.

Öz Türkçesi ile “güdüleme” yani *manipülasyon* kavramının, kitleleri ve kişileri etkilemek için bir silah olarak kullanıldığı bu dönemde, son derece çarpıcı ve ders niteliğinde örnekler yaşanmıştır. Savaşta yer alan ülkelerdeki örneklerden yola çıkarak ve onları irdeleyerek gerçekleştirdiğim çalışmanın medya konusundaki akademik çalışmalara kaynak teşkil edebilmesi dileğimdir.

2. Dünya Savaşı’nın gazetecilik açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışma, temel itibarıyla gazeteciliğin; toplumların, devletlerin ve en önemlisi de insanların yaşamlarındaki önemini vurgulamak, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve oluşturulması amacıyla gerçekleştirilen mesleki faaliyetin etik yönlerinden saptığında/saptırıldığında ne denli toplumsal bilinç yanlışlarına yol açtığını sergilemektir. 2. Dünya Savaşı, insanlık tarihinin en kanlı, en yıkıcı dönemidir ve sonuçları açısından bakıldığında dünya sistematığını değiştiren bir etki yaratmıştır.

Bu anlamda gazetecilik de bu yenedünya düzeninde yerini almıştır. Çalışmada, tez konusunun belirli bir alana indirilerek konunun daha iyi anlaşılması açısından, tüm ülkelerdeki örneklerin değil baskın karakter taşıyan ve savaşın büyük devletleri sayılan ABD-Almanya-Rusya (SSCB)-İngiltere-Fransa-Çin-Japonya-İtalya ile Uzak Doğu basını ve Orta Avrupa basınından gazetecilik örnekleri ele alınmıştır.

Doktora tezimin sonuca ulaşması konusunda yardım ve destekleri nedeniyle İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi’nden; başta değerli tez danışman hocam Sn. Prof. Dr. Enver Özgür Gönenç olmak üzere değerli Tez Jüri Üyeleri Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal, Dr. Öğr. Üyesi Korhan Mavnacıoğlu, ilk dönemden Prof. Dr. Atilla Girgin ile değerli Tez Savunma Jüri Üyeleri; Dr. Öğrt. Üyesi Ersin Turan, Dr. Öğr. Üyesi Gülsün Bozkurt, Dr. Öğr. Üyesi Çağla Kaya İlhan ile tezimin editörlüğünü üstlenen hayat arkadaşım, en değerli varlığım, sevgilim Tansel Özbey’e en içten teşekkürlerimle...

Tansel'e...

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....iii

GİRİŞ 1

Birinci Bölüm

TANIMLAR..... 3

1) Manipülasyon (Güdüleme) Nedir?..... 5

2) Finansal-Maddi Manipülasyon..... 9

3) Finansal Manipülasyon ile Spekülasyon Arasındaki Farklar Nelerdir?..... 10

4) Gazetecilik Nedir? 10

5. Kime Gazeteci Denir? 12

6) Gazetecilik Türleri Nelerdir?..... 12

7) Barış Gazeteciliği 15

8) Yurttaş-Kamu Gazeteciliği 17

9) Araştırmacı Gazetecilik 18

10) Sarı Gazetecilik..... 21

11) Haber Nedir?..... 23

12) Yorum nedir?..... 26

13) Propaganda Nedir? 26

14) Medya Nedir?..... 31

15) Mecralar (Kitle İletişim Araçları) Nelerdir? 32

1. BÖLÜM DİPNOTLAR 33

İkinci Bölüm

KONULAR..... 37

1) Savaşı Doğuran Kritik Olaylar 39

2) Ülkelere Göre Nedenleri..... 39

3) Genel ve Güçlü Olarak Taraflar..... 40

4) Savaşta Yer Alan Devletler ve Tarihleri..... 40

5) Savaşın Kronolojisi ve Kayıplar⁽¹⁾ 42

6) 2. Dünya Savaşı'ndaki Önemli Haber Ajansları⁽³⁷⁾ 62

7) Devletler ve Resmî Kurumları.....	65
8) Medyada Manipülasyon.....	66
9) Manipülasyonları İnceleme Yöntemleri.....	67
10) Ülkeler ve Manipülasyon Örnekleri.....	70
10.a) ALMANYA.....	70
10.b) İTALYA.....	287
10.c) İSPANYA.....	302
10.d) JAPONYA.....	333
10.e) AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ.....	347
10.f) ÇİN.....	434
10.g) İNGİLTERE.....	446
10.h) SSCB (RUSYA).....	501
10.ı) TÜRKİYE.....	529
11) Müttefiklerin Katliamları.....	543
12) 4. Reich.....	543
2. BÖLÜM DİPNOTLAR.....	554
Üçüncü Bölüm	
SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME.....	599
1) Savaşlar ve Basın.....	601
3.BÖLÜM DİPNOTLAR.....	606
EK 1 / AP (Associated Press) ve NAZİ ALMANYASI 1931-1945 RAPORU ÖZETİ.....	607
KAYNAKÇA.....	619
ÖZ GEÇMİŞ.....	625